

Oppgavetyper og vurdering – skriftlig eksamen norsk (fra udir.no)

Generelt om oppgavene som blir gitt til eksamen:

Du vil få tre oppgaver. Les tekstvedleggene og oppgavene nøye før du svarer på dem. Hva er det oppgavene spør etter? Under hver oppgave er det angitt et forslag til hvor langt svaret ditt kan være. Forslagene til svarlengde er ment å gjøre det lettere for deg å bruke tiden din godt. Lengden på svarene dine har ikke i seg selv noen betydning for vurderingen.

Tema: Det blir gitt et tema for fagdagen.

Det betyr at alle tekstene i dette forberedelsesmaterialet på ulike vis tematiserer dette.

Spørsmål til refleksjon:

- Hva kan du om dette temaet, og hva tror du det er lurt å kunne noe om?
- Hva sier læreplanen at du skal kunne om ord og makt?
- Hvilke kilder kan du bruke for å finne ut mer om dette temaet?

Slik kan du arbeide med de ulike tekstene

Les tekstene i forberedelsesmaterialet. For å forberede deg kan du jobbe alene, i par og i grupper.

Du kan for eksempel:

- snakke med andre om tekstene du skal lese, og selv få flere ideer
- ta notater og lage tankekart mens du arbeider med tekstene
- nærlese tekstene og selv søke kunnskap om temaene tekstene tar opp
- reflektere over hvordan tekstene henger sammen med dine egne erfaringer, din egen kunnskap og tekster som du kjenner fra før

Oppgavetyper:

1. Tekstforståelse

I tekstforståelsesoppgaven vil du bli bedt om å lese ulike tekster på en kritisk, tolkende eller utforskende måte. Du kan også bli bedt om å sammenligne to tekster. Tekstene kan være skjønnlitterære eller sakpregede, og de kan være skrevet på nynorsk eller bokmål. Du kan møte tekster fra din egen samtid eller klassiske tekster.

Tekstforståelsesoppgaven har tre deloppgaver (a, b og c) som du skal svare på skriftlig.

Svarene dine vil bli vurdert på følgende områder:

- svar på oppgaven
- språk og fagbegrep
- formalia

2. Skriveoppgave med utgangspunkt i en oppgaveformulering

I denne typen oppgaver kan du bli bedt om å skrive en skjønnlitterær tekst som er fortellende, der du skal skildre eller fortelle om en fiktiv hendelse eller en fiktiv situasjon.

Du kan også bli bedt om å skrive en sakpreget tekst som er informerende, argumenterende eller reflekterende. Det betyr at teksten din skal inngå i en eller annen kommunikasjonssituasjon: Kanskje skal du informere noen om en sak, kanskje skal du argumentere for et synspunkt overfor noen, eller kanskje blir du bedt om å reflektere over et emne eller en sak.

Teksten din vil bli vurdert på følgende områder:

- svar på oppgaven
- struktur
- språklig stil
- formalia

Spørsmål du kan stille til skriveoppgaven:

- Hva ber oppgaven deg om å gjøre?
- Oppgir den en bestemt mottaker for teksten din?
- Sier den noe om hvor teksten skal publiseres?
- Hvordan ville du ha gått fram for å planlegge innholdet og strukturen i teksten din?

3. Skriveoppgave med utgangspunkt i tekstvedlegg

I denne typen oppgaver skal du skrive med utgangspunkt i tekstvedlegg. Du kan bli bedt om å gå i dialog med teksten eller tekstene på ulike måter. For eksempel kan du bli bedt om å gi innspill til hvordan teksten kan bearbeides, eller du kan bli bedt om å reflektere over spørsmål som handler om språk, form og innhold i teksten.

I denne typen oppgaver kan du også bli bedt om å vise kunnskap om ulike norskfaglige temaer.

Teksten din vil bli vurdert på følgende områder:

- svar på oppgaven
- språk og fagbegrep
- struktur
- formalia
- evt. kildebruk

Verb og begreper fra læreplanen

I oppgavene du får på eksamen kan du møte verb og begreper som du også finner i læreplanen. Les oppgavene nøye for å sjekke at du forstår hva du blir bedt om å gjøre.

Her er en oversikt over noen sentrale verb og måten de brukes på til eksamen i norsk:

Gjøre rede for

Å gjøre rede for noe er å gi en faglig begrunnet forklaring av et saksforhold, en problemstilling eller noe vi skal undersøke eller gjennomføre.

Reflektere

Å reflektere er å undersøke og tenke gjennom ulike sider ved egne eller andres handlinger, holdninger og ideer. Vi kan også reflektere over et saksforhold, praktiske aktiviteter eller egen læring. Å reflektere innebærer å prøve ut egne tanker og holdninger for å utvikle bedre innsikt og forståelse.

Vurdere

Å vurdere er å overveie ulike sider ved et saksforhold eller synspunkt. Det kan også omfatte å bedømme kvaliteten på et produkt eller en prosess. En vurdering resulterer ofte i en beslutning, en bedømmelse eller en konklusjon.

Tolke

Å tolke er å bygge opp en oppfatning eller forståelse av meningsinnholdet i et fenomen, en praktisk situasjon eller et kunstnerisk uttrykk. Forståelsen bygger ofte på en analyse av enkeltelementer og sammenhengen mellom dem.

Sammenligne

Å sammenligne er å undersøke likheter og forskjeller mellom to eller flere forhold.

Beskrive

Å beskrive er å skildre eller gjengi en opplevelse, situasjon, arbeidsprosess eller et faglig emne. Å beskrive noe kan også være å bruke relevante fagbegreper for å systematisere kunnskap om emnet.

Bruke

Å bruke vil si at vi gjør oss nytte av noe eller utfører en handling for å oppnå et mål. Å bruke henger nært sammen med å anvende, forstått som å gjøre bruk av, ta i bruk, for eksempel en metode eller et verktøy.

Utforske

Å utforske handler om å oppleve og eksperimentere og kan ivareta nysgjerrighet og undring. Å utforske kan bety å sanse, søke, oppdage, observere og granske. I noen tilfeller betyr det å undersøke ulike sider av en sak gjennom åpen og kritisk drøfting. Å utforske kan også bety å teste eller prøve ut og evaluere arbeidsmetoder, produkter eller utstyr.

Vurderingskriterier:

	Lav måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Høy måloppnåelse
Oppgave 1			
Svar på oppgaven	er en til dels relevant tolkning/forklaring av tekstvedlegg. Svaret er i liten grad begrunnet/utdypet. bruker tekstvedlegg, men på en lite selvstendig måte.	er en stort sett relevant tolkning/forklaring av tekstvedlegg, og svaret er til en viss grad begrunnet/utdypet. bruker tekstvedlegg på en til dels faglig selvstendig og/eller reflekterende måte, og inneholder direkte henvisning til tekstvedlegg.	er en relevant tolkning/forklaring, og svaret er begrunnet/utdypet. bruker tekstvedlegg på en faglig selvstendig og/eller reflekterende måte, og inneholder direkte henvisning til tekstvedlegg.
Språk og fagbegrep	har noen presise formuleringer. bruker fagbegreper på en delvis hensiktsmessig måte.	har stort sett presise formuleringer. bruker fagbegreper på en stort sett hensiktsmessig måte.	har presise formuleringer. bruker fagbegreper på en hensiktsmessig måte.
Formalia	har delvis korrekt rettskriving og ordbøying.	har stort sett korrekt rettskriving og ordbøying.	har korrekt rettskriving og ordbøying, men enkelte feil kan forekomme.
Oppgave 2			
Svar på oppgaven	Skjønnlitterære tekster	Skjønnlitterære tekster	Skjønnlitterære tekster

	har en til dels sammenhengende fiksjonsverden som svarer på oppgaven. har for eksempel motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser som i liten grad er utviklet på en hensiktsmessig måte. Sakpregede tekster har innhold som til dels er relevant for oppgaven. har innhold som i liten grad er utviklet.	har en stort sett sammenhengende fiksjonsverden som svarer på oppgaven. har for eksempel motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser som stort sett er utviklet på en hensiktsmessig måte. Sakpregede tekster har innhold som stort sett er relevant for oppgaven. har innhold som i noen grad er utviklet, og noen relevante poeng er utdypet og/eller forklart	har en sammenhengende fiksjonsverden som svarer på oppgaven. har for eksempel motiv, tematikk, karakterer, miljøer eller hendelser som er utviklet på en hensiktsmessig måte. Sakpregede tekster har innhold som er relevant for oppgaven. har innhold som er utviklet, og relevante poeng er utdypet og/eller forklart.
Struktur	har en enkel struktur som en til en viss grad er tilpasset oppgaven. har en enkel eller lite variert tekstbinding. kan ha noen avsnitt som er markert har avsnitt som i noen grad kan ha en tematisk sammenheng.	har en overordnet struktur, som stort sett er tilpasset oppgaven har en hensiktsmessig tekstbinding. har flere avsnitt som er markert. har avsnitt som stort sett er tematisk sammenhengende.	har en overordnet struktur, som er tilpasset oppgaven har hensiktsmessig og variert tekstbinding. har avsnitt som stort sett er markert har avsnitt som er tematisk sammenhengende.
Språklig stil	har delvis relevant språkføring som er tilpasset oppgaven. har noe variasjon i ordvalg. har en enkel setningsbygning. kan inneholde bruk av virkemidler som for eksempel gjentakelser, humor, språklige bilder og idiomatiske uttrykk.	har stort sett relevant språkføring som er tilpasset oppgaven. har stort sett variasjon og presisjon i ordvalg. har noe variasjon i setningsbygning. kan inneholde hensiktsmessig bruk av virkemidler som for eksempel gjentakelser, humor, språklige bilder og idiomatiske uttrykk	har en gjennomgående relevant språkføring som er tilpasset oppgaven. har variasjon og presisjon i ordvalg. har variasjon i setningsbygning. inneholder hensiktsmessig bruk av virkemidler som for eksempel gjentakelser, humor, språklige bilder og idiomatiske uttrykk.
Formalia	har delvis korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying.	har stort sett korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying.	har korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying, men enkelte feil kan forekomme.
Oppgave 3			
Svar på oppgaven	viser i noen grad til innholdsmomentene i oppgaveformuleringen.	viser til innholdsmomenter fra oppgaveformuleringen. har innholdsmomenter som stort sett er utdypet og/eller forklart.	viser til innholdsmomentene fra oppgaveformuleringen, og disse utgjør hovedinnholdet. har innholdsmomenter som er utdypet og/eller forklart.

	har innholdsmomenter som i liten grad er utdypet og/eller forklart. bruker tekstvedlegg, men på en lite selvstendig måte.	bruker tekstvedlegg på en stort sett faglig selvstendig og/eller reflekterende måte, og inneholder direkte henvisning til tekstvedlegg.	bruker tekstvedlegg på en faglig selvstendig og/eller reflekterende måte, og inneholder direkte henvisning til tekstvedlegg.
Språk og fagbegrep	Svaret har noen presise formuleringer. bruker fagbegreper på en delvis hensiktsmessig måte.	Svaret har stort sett presise formuleringer. bruker fagbegreper på en stort sett hensiktsmessig måte.	Svaret har presise formuleringer. bruker fagbegreper på en hensiktsmessig måte.
Struktur	har en enkel struktur som til en viss grad er tilpasset oppgaven. har en enkel eller lite variert tekstbinding. har avsnitt som i noen grad kan være tematisk sammenhengende.	har en overordnet struktur som stort sett er tilpasset oppgaven. har hensiktsmessig tekstbinding har avsnitt som stort sett er tematisk sammenhengende.	har en overordnet struktur som er tilpasset oppgaven. har hensiktsmessig og variert tekstbinding. har avsnitt som er tematisk sammenhengende.
Formalia	har delvis korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying.	har stort sett korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying.	har korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying, men enkelte feil kan forekomme.
Kildeføring	Kilder er delvis/ ikke oppgitt.	Kilder er oppgitt på en stort sett etterrettelig måte.	Kilder er oppgitt på en etterrettelig måte.